

NSP/2018/020

ZAPISNIK 12. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 6. 12. 2018, od 10:30 do 13:00

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Marija Brenk (Nova KBM d. d.), Matjaž Čadež (MBILLS d. o. o.), Luka Gabrovšek (MasterCard Europe SA, Podružnica v Sloveniji), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Alina Meško (Zveza potrošnikov Slovenije), Ivan Mohar (Slovensko zavarovalno združenje), Nevenka Šubelj (Trgovinska zbornica Slovenije), Darja Tomše (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo)

Prisotni namestniki članov: Matevž Pirnat (NLB d. d.), Aleksander Štefanac (Gospodarska zbornica Slovenije), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije), Tomaž Žganjar (Agencija RS za javnopravne evidence in storitve)

Ostali prisotni: Primož Cetinski (Banka Intesa Sanpaolo d. d.), Matija Gorogranc (Urad RS za preprečevanje pranja denarja), Marta Mihelin (Finančna uprava RS), Marjeta Stanovnik – delno (Abanka d. d.), Anja Rijavec Uršej, Lea Kostanjevec Jazbec, Jure Kovačič, Tina Vehovar Smole (vsi Banka Slovenije)

Odsotni člani: Jana Ahčin (Finančna uprava RS), Matjaž Baruca (Mercury Processing Services International d. o. o.), Boris Bjelica (Banka Intesa Sanpaolo d. d.), Irena Dolinar (NLB d. d.), Mojca Kunšek (Agencija RS za javnopravne evidence in storitve), Davor Lekić (Javna agencija RS za varstvo konkurence), Aleksandra Miklavčič (Uprava RS za javna plačila), Darko Muženič (Urad RS za preprečevanje pranja denarja), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Stanislava Zadravec Capriolo (Združenje bank Slovenije)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 12. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)
2. Takojšnja plačila
 - Informacija o razvoju slovenske sheme za takojšnja plačila
3. Potrditev predloga načrta aktivnosti NSP za obdobje 2019-2020
4. Sprememba Uredbe o čezmejnih plačilih
 - Informacija Ministrstva za finance o poteku sprejema predloga spremembe Uredbe o čezmejnih plačilih
5. Brezstične kartice
 - Predstavitev podatkov o zlorabah pri uporabi brezstičnih kartic
 - Informacija Združenja bank Slovenije o aktivnostih na temo preučitve možnosti za dvig limita brezstičnih kartičnih transakcij

NSP/2018/020

6. Informacija o aktivnostih na temo vzpostavitve enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki plačilnih storitev v Sloveniji
7. Razno

Ad 1)

Potrditev dnevnega reda 12. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)

S. Anko je pozdravil prisotne na 12. seji NSP in se jim zahvalil za udeležbo. Izpostavil je zamenjavo člana iz MasterCard Europe SA, Podružnica v Sloveniji, in sicer je dosedanjega člana B. Fabjančiča zamenjal L. Gabrovšek, ter člana iz Mercury Processing Services International d. o. o., ki je namesto dosedanjega člana B. Kreča imenoval M. Baruco.

Sledil je pregled realizacije vsebinskih sklepov, sprejetih na 11. seji NSP. V zvezi s sklepom glede seznanitve članov NSP z vidiki zlorab pri uporabi brezstičnih kartic je S. Anko pojasnil, da bo sklep realiziran v okviru 5. točke dnevnega reda 12. seje NSP. V zvezi s sklepom glede vzpostavitve nove delovne skupine za določitev koncepta analize trga plačil v Sloveniji je S. Anko prisotne seznanil, da je bil deležnikom NSP poslan poziv k imenovanju predstavnikov v novo delovno skupino. Prejetih je bilo 11 imenovanj, od teh le eno s strani skupin uporabnikov, zastopanih v NSP. V tej zvezi je S. Anko kot ključno izpostavil uravnoteženo zastopanost deležnikov za delovanje skupine, saj naj bi bila analiza trga plačil namenjena ne zgolj posameznih deležnikom, zastopanim v NSP, temveč NSP kot celoti.

Sklep 1: Udeleženci so potrdili dnevni red 12. seje NSP.

Ad 2)

Takojšnja plačila

Informacija o razvoju slovenske sheme za takojšnja plačila

M. Stanovnik, kot predstavnica Odbora za shemo, je predstavila nacionalno shemo za takojšnja plačila (Flik), ki jo oblikujejo slovenske banke in hranilnice. Med drugim je povedala, da nacionalna shema temelji na vseevropski shemi SCT Inst, ki jo je oblikoval Evropski svet za plačila, kar bo omogočilo izvajanje takojšnjih plačil na medbančni (vseevropski) ravni na enoten način. V okviru predstavitve je M. Stanovnik prisotne seznanila z določenimi funkcionalnostmi sheme Flik; nekatere izmed teh so: (i) uporaba registra »aliasov«, ki plačniku omogočajo izbiro prejemnika plačil iz imenika mobilnega telefona brez vnosa številke plačilnega računa prejemnika za izvedbo takojšnjega plačila; (ii) sistemsko obvestilo o neuspelem plačilu prejemniku plačila na mobilno napravo, če ta ne bo vključen v register »aliasov«; (iii) potrditev oziroma zavrnitev plačilne transakcije v manj kot 10 sekundah (cilj je približati se hitrosti avtorizacije kartičnih plačilnih transakcij); (iv) izvedba takojšnjih plačil manjših vrednosti možna brez vnosa PIN ali odklepanja aplikacije za plačevanje; (v) nadgradnja obstoječih POS terminalov in uporaba mobilnih aplikacij za manjše trgovce, ki danes POS terminalov nimajo in zato namesto plačilnih kartic sprejemajo gotovino.

NSP/2018/020

Pričakovanje bank, kot je dejala M. Stanovnik, je, da bi se takojšnja plačila uveljavila kot alternativa gotovini, in sicer najprej za plačevanje med fizičnimi osebami (»person-to-person« oziroma t. i. P2P plačila), nato na prodajnih mestih (»person-to-merchant« oziroma t. i. P2M plačila). Sledil bo razvoj rešitev za takojšnja plačila na spletu, nato za plačevanje med podjetji (»business-to-business« oziroma t. i. B2B plačila) in nenazadnje tudi zagotovitev čezmejne uporabe takojšnjih plačil za slovenske uporabnike do konca leta 2019. Rešitve za takojšnja P2P plačila naj bi banke predvidoma ponudile – vsaj v omejenem obsegu za pilotsko uporabo – v drugem kvartalu 2019.

Po predstavitvi je S. Anko v okviru razprave poudaril pomen mrežnih učinkov za uveljavitev takojšnjih plačil. Če uporabniki ne bodo imeli možnosti uporabe rešitve za takojšnja plačila pri kateremkoli trgovcu, rešitve za takojšnja plačila ne bodo zaživele (fenomen »make it or break it«). Kot pomembne vidike za uveljavitev takojšnjih plačil je omenil tudi cenovno privlačnost, čas izvedbe takojšnjih plačil in možnost njihove čezmejne uporabe. V tej zvezi je podal informacijo, da je s 30. novembrom 2018 zaživela vseevropska infrastruktura za takojšnja plačila (TIPS), prek katere udeleženci (ponudniki plačilnih storitev) že lahko izpolnjujejo zahtevo po dosegljivosti za prejem takojšnjih plačil.

V nadaljevanju razprave je bil na vprašanje, ali bo do plačilnega sistema BIPS za obdelavo takojšnjih plačil, ki ga vzpostavlja Bankart d. o. o., dostop omogočen tudi nebančnim deležnikom, podan odgovor, da obstoječa zakonodaja na področju plačilnih sistemov neposrednega dostopa nebančnim subjektom do pomembnih plačilnih sistemov (še) ne dovoljuje. Glede razlik med rešitvijo Flick in mobilnimi denarnicami je bilo pojasnjeno, da gre pri slednjih zgolj za digitalizacijo plačilnih kartic, pri čemer se še vedno izvede kartično plačilo ter s tem kasnejša odobritev sredstev na račun prejemnika, medtem ko bo v primeru Flick takojšnje plačilo izvršeno kot kreditno plačilo, sredstva pa (skoraj) v realnem času odobrena na računu prejemnika.

Kot odločilna dejavnika, ki bosta trgovce bodisi spodbudila bodisi odvrnila od uporabe takojšnjih plačil, je N. Šubelj izpostavila cenovno politiko in višino mejnega zneska za takojšnje plačilo. Za trgovce bo uporabna vrednost rešitve za takojšnja plačila večja, če bo mejni znesek čim višji (trenutno po shemi SCT Inst ta znesek znaša 15.000 EUR). D. Tomše pa je kot ključen vidik za uveljavitev takojšnjih plačil kot alternativo gotovini izpostavila varnost novega načina plačevanja.

Na vprašanje, ali obstajajo ocene, v kolikšnem deležu naj bi takojšnja plačila nadomestila gotovino, je M. Stanovnik pojasnila, da natančnih ocen ni, in dodala, da slovenske banke pričakujejo postopno uveljavitev takojšnjih plačil. V tej zvezi je S. Anko dodal, da je ključno, na kakšen način se bodo takojšnja plačila uveljavila, pri čemer je pomembno, da ponudniki upoštevajo zahteve uporabnikov in rešitve oblikujejo skladno z njihovimi pričakovanji.

Sklep 2: NSP se je seznanil z aktivnostmi Odbora za shemo (Odbor) glede razvoja slovenske sheme za takojšnja plačila in poziva Odbor, da NSP tudi v prihodnje seznanja z napredkom glede razvoja slovenske sheme za takojšnja plačila.

NSP/2018/020

Ad 3)

Potrditev predloga načrta aktivnosti NSP za obdobje 2019-2020 (načrt aktivnosti)

Uvodoma je T. Vehovar Smole poudarila pomen priprave načrta aktivnosti, ki bo realen in izvedljiv v zastavljenih časovnih rokih. Prisotni so bili seznanjeni s pripombo enega izmed deležnikov, ki je bila prejeta v okviru pisnega postopka usklajevanja predloga načrta aktivnosti, in sicer, da je načrt preveč ambiciozen z vidika zastavljenih rokov. V luči te pripombe je Banka Slovenije ponovno preučila izvedljivost aktivnosti, določenih v načrtu, ter podala predlog za podaljšanje rokov za izvedbo dveh aktivnostih iz načrta, in sicer: (i) na področju varnosti se rok za opredelitev aktivnosti delovne skupine za obravnavo vprašanj, povezanih z varnostjo plačil, podaljša iz 2. kvartala 2019 na konec leta 2020; in (ii) na področju učinkovitosti se rok za vzpostavitev delovne skupine za razvoj in spodbujanje uporabe učinkovitih načinov plačevanja iz 1. kvartala 2019 prestavi na konec 2020.

S. Anko je poudaril, da bo skladno s predlogom načrta aktivnosti delo NSP v letu 2019 usmerjeno predvsem v pripravo koncepta analize trga plačil, ki bo pogoj za odločitev glede financiranja analize in glede same izvedbe. V tej zvezi je izpostavil tudi delovno skupino, ki je bila vzpostavljena za ta namen, in kot ključno poudaril, da ker naj bi analiza služila trgu, je nujno, da so v tej delovni skupini ustrezno zastopani tudi interesi potrošnikov. A. Meško se je s tem strinjala in povedala, da ZPS bo imenovala predstavnika v delovno skupino.

Sklep 3: NSP se je strinjal z zamikom rokov za (i) opredelitev aktivnosti delovne skupine za obravnavo vprašanj, povezanih z varnostjo plačil, in (ii) vzpostavitev delovne skupine za razvoj in spodbujanje uporabe učinkovitih načinov plačevanja na konec leta 2020 ter v tej obliki soglasno potrdil načrt aktivnosti NSP 2019-2020.

Ad 4)

Sprememba Uredbe o čezmejnih plačilih

B. Gašperin je podala informacijo glede aktivnosti, ki potekajo na ravni evropskih organov na temo predloga spremembe Uredbe o čezmejnih plačilih. Uvodoma je pojasnila, da je obstoječa Uredba o čezmejnih plačilih, ki je bila sprejeta leta 2009, zahtevala izenačitev nadomestil vseh čezmejnih evrskih plačil z nadomestili za nacionalna evrska plačila. Pojasnila je, da so k temu zavezane države članice evroobmočja, ne pa tudi druge države članice EU. Te so sicer imele možnost, da tudi za svojo valuto izenačijo nadomestila za čezmejna plačila z nadomestili za domača plačila, vendar večina držav, razen Švedske in Romunije, te možnosti ni izkoristila. Evropska komisija je v postopku revizije preverila izvajanje omenjene uredbe in marca 2018 predlagala spremembe uredbe, in sicer razširitev načela izenačitve stroškov domačih in čezmejnih plačil v evrih za vse države članice. B. Gašperin je pojasnila, da na temo predloga sprememb zadevne uredbe pogajanja med evropskimi organi še potekajo, da se predlogi v nekaterih ključnih delih zelo razlikujejo in v tej zvezi izpostavila predlog Evropskega parlamenta glede razširitve načela izenačitve nadomestil za vsa čezmejna plačila z domačimi plačili za vse valute EU.

NSP/2018/020

V razpravi, ki je sledila predstavitvi, je S. Anko pojasnil, da so se z vzpostavitvijo SEPA oblikovali stroškovno učinkoviti plačilni sistemi za čezmejna plačila v evrih, ki so omogočili znižanje nadomestil za ta plačila. Za procesiranje transakcij v drugih valutah, ki niso evro, učinkoviti plačilni sistemi, ki bi zagotavljali nizke stroške procesiranja tovrstnih transakcij, ne obstajajo (te transakcije se poravnava korespondenčno med bankami). Ker zahteva za izenačitev nadomestil v vseh valutah ni podprta z dejanskim znižanjem stroškov (ali z oceno učinkov) in bi lahko ta ukrep celo vodil v navzkrižno subvencioniranje, ga, kot je pojasnila B. Gašperin, Slovenija ne podpira. Glede časovnice odločanja je B. Gašperin povedala, da naj bi se pogajanja zaključila do konca decembra 2018, približno pol leta pa bo trajalo še do objave v Uradnem listu EU.

Sklep 4: NSP se je seznanil z informacijo Ministrstva za finance glede aktivnosti, ki potekajo na ravni evropskih organov na temo predloga spremembe Uredbe o čezmejnih plačilih.

Ad 5)

Brezstične kartice

Predstavitve podatkov o zlorabah pri uporabi brezstičnih kartic in informacija Združenja bank Slovenije o aktivnostih na temo proučitve možnosti za dvig limita brezstičnih kartičnih transakcij

L. Gabrovšek in A. Mejač Krassnig sta prisotne seznanila s podatki glede zlorab pri uporabi brezstičnih kartic, pri čemer je bilo posebej poudarjeno, da je brezstično plačevanje med uporabniki priljubljeno in da večje zlorabe na področju brezstičnega plačevanja niso zaznane. Oba sta izrazila podporo predlogu za zvišanje mejnega zneska za brezstično plačevanje, do katerega ni potrebno vnašati PIN, in sicer z dosedanjih 15 na 25 EUR. A. Mejač Krassnig je pojasnila tudi, da je za brezstično plačevanje v Sloveniji vzpostavljena avtorizacija v realnem času (»on-line«), kar zagotavlja dodatno varnost, saj je plačilna transakcija izvedena šele, ko prodajno mesto prejme informacijo o zadostnih sredstvih na kartičnem računu. Na vprašanje o tem, kdo nosi stroške zlorabe kartice iz naslova brezstičnega plačevanja, je bilo pojasnjeno, da kartične sheme (s pravili o delitvi izgube) v največji možni meri ščitijo potrošnika, saj jim zagotavljajo kritje celotne izgube v primeru kartične zlorabe. V zvezi s tem, kdo določi mejni znesek za brezstično plačilo, do katerega ni potrebnega vnosa PIN, je bilo pojasnjeno, da ga določijo kartične sheme.

N. Šubelj je prisotne seznanila z opravljeno analizo med trgovci, rezultati katere kažejo, da vsi v analizi sodelujoči trgovci podpirajo predlog za zvišanje limita za brezstično plačevanje na 25 EUR.

V nadaljevanju je B. Tomažič podal še informacijo o aktivnostih Združenja bank Slovenije na temo dviga limita brezstičnih kartičnih transakcij in povedal, da so tudi banke in hranilnice podprle predlog za zvišanje zneska za brezstično plačevanje, do katerega ni potrebno vnašati PIN. Pri tem je izpostavil pomen komunikacije z uporabniki s ciljem njihovega jasnega informiranja glede dviga mejnega zneska za brezstično plačevanje in v izogib morebitnim negativnim medijskim objavam. Dodal je še, da bo Združenje bank Slovenije k sodelovanju pri pripravi ustrezne komunikacijske aktivnosti povabilo tudi Zvezo potrošnikov Slovenije.

NSP/2018/020

V zvezi z brezstičnim plačevanjem na splošno je A. Meško poudarila, da je z vidika potrošnikov predvsem pomembna možnost izbire, da se lahko brez stroškov odločijo, da brezstičnega plačevanja ne bodo uporabljali (na primer v obliki znižanja mejnega zneska na 0 EUR).

Sklep 5: NSP podpira učinkovito brezstično plačevanje, ob upoštevanju interesov uporabnikov brezstičnega plačevanja.

Ad 6)

Informacija o aktivnostih na temo vzpostavitve enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki plačilnih storitev v Sloveniji

A. Kurtevski je predstavil aktivnosti Bankarta d. o. o. v zvezi z vzpostavitvijo enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki plačilnih storitev, ki vodijo račune, ter ponudniki storitev odreditve plačil in storitev zagotavljanja informacij o plačilnih računih v Sloveniji. Uvodoma je pojasnil, da nova Direktiva o plačilnih storitvah na notranjem trgu (PSD2) spreminja način opravljanja plačilnih storitev, pri čemer bančni ponudniki s prihodom novih nebančnih ponudnikov izgubljajo dominantno vlogo na tem področju.

Komunikacija med ponudniki plačilnih storitev bo potekala preko vmesnika za varno komunikacijo, ki ga vzpostavlja Bankart d. o. o. in izkorišča obstoječo infrastrukturo za takojšnja plačila v skladu z že obstoječim in trenutno med evropskimi bankami najbolj uveljavljenim panevropskim standardom (t. i. »Berlin Group«). Dodal je še, da bodo nebančni ponudniki, ki bodo dostopali do podatkov o plačilnih računih, morali v skladu s PSD2 za ta namen pridobiti dovoljenje nadzornega organa v državi sedeža (oziroma se ustrezno registrirati). Kot dodano vrednost vzpostavitve enotnega vmesnika je omenil zagotovitev konsolidiranega dostopa tretjih ponudnikov do informacij o računih pri bankah in hranilnicah ter možnosti za sledenje načelu odprtega bančništva v skladu s PSD2.

Sklep 6: NSP se je seznanil z aktivnostmi Bankarta d. o. o. na temo vzpostavitve enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki.

Naslednja seja NSP bo aprila 2019.

Zapisek pripravil Sekretariat NSP, 16. 1. 2019.